

УДК 821.161.2-4-022.344 Андрусяк

Шевченко Т. М.

кандидат філологічних наук,
доцент, докторант кафедри української літератури
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Французький бульвар, 24 / 26, Одеса, Україна
shn75@ukr.net

**ЕСЕЇСТИЧНИЙ ЦИКЛ ЯК УМОВНА ЦІЛІСНІСТЬ
(«П'ЯТЬ КНИЖОК» І. АНДРУСЯКА)**

У статті йдеться про чинники есеїстичної циклізації. Акцентовано увагу на своєрідності есеїстичного циклу у порівнянні з ліричним і прозовим. Проаналізовано цикл «П'ять книжок» І. Андрусяка і зроблено висновки про умовний характер цього об'єднання, утвореного за принципом нанизування, а не синтезування. Наголошено на відкритому характері есеїстичного циклу як системи, як множинності, здатної переростати власні межі за певних обставин.

Ключові слова: цикл, збірка, есей, об'єднання, множинність, І. Андрусяк.

Наочна ознака сучасного письменницького есею – його тяжіння до об'єднання з подібними текстами у межах певного цілого (циклу, збірки, серії), адже ансамблева форма вираження авторської свідомості й читацького сприйняття додає одноосібному творові нових відтінків смислу, зумовлених контекстом.

Найпростішою формою об'єднання письменницького есе в сучасній українській літературі, за нашими спостереженнями, є цикл. Традиційно циклом у мистецтві називають «ряд творів, об'єднаних між собою спільністю змістових елементів (теми, ідеї, образів, настрою тощо) або подібністю композиційних форм» [6, 216]. Тенденція до циклізації в літературі спостерігається практично в усіх родах і жанрах. Варто згадати, хоча б, цикл романів Е. Золя «Ругон-Маккари», цикл драм Ф. Геббеля «Нібелунги», цикл віршів «Часослов» Р. М. Рільке.

Виходячи з цього, питання циклізації – актуальний предмет осмислення літературознавства й кінця ХХ – початку ХХІ ст. Інтерес до певних аспектів єднання творів різних жанрів і родів то пригасає, то збільшується в окремі періоди розвитку науки про літературу, викликаючи нові повороти думки, даючи привід для оновленого осмислення явищ, витоки яких сягають ще якнайдавніших часів, коли твори групувалися в сукупність за наперед заданими принципами і з різних причин, і саме в такому об'єднаному варіанті ставали відомими тогочасному й сучасному читачеві. Так, Біблія, літописи, Ізборник Святослава, Києво-Печерський патерик – це одні з перших художніх ансамблевих утворень, що заклали традиції й сьогочасного об'єднання текстів.

У новітньому літературознавстві багатоаспектно вивчається насампе-

ред ліричний цикл (Л. Акопян, Н. Дарвін, Л. Ляпіна, І. Книгін, О. Пепеляєва, В. Сапогов, О. Спроге, В. Тюпа, Л. Тимофєєв, І. Фоменко тощо), меншою мірою – прозовий (О. Афоніна, В. Денисов, Л. Гарєєва, Н. Старигіна тощо). Есеїстичний цикл, по суті, залишається на периферії наукових спостережень, і це попри той факт, що есе як жанр і як дискурсивна практика дедалі стають продуктивнішими, адже до них звертається все більше сучасних письменників, вважаючи його повноцінним художнім твором, котрий на часі («есеїстика – улюблена література (нарівні з романами!) стабільних суспільств» [9]).

На нашу думку, циклу есе як формі ансамблевого об'єднання текстів варто присвятити окреме дослідження, особливо в контексті того, що останнім часом з'явилося чимало ґрунтовних досліджень узагальнювального характеру, у яких питанням циклізації та іншим формам об'єднання літературних творів, у тому числі й безвідносно до родо-жанрової прив'язки, приділяється належна увага. Так, безсумнівно, варті уваги праці О. Белоусової, О. Дашевської [5], О. Афоніної [2], Е. Баскакової, С. Галяна [4], Н. Барковської, Ю. Веріної, Д. Гутриної [3] тощо.

Оскільки питання циклізації есе тільки-но стають предметом наукового осмислення, скористаємося спершу напрацюваннями щодо цього виду об'єднання творів, спираючись на підходи до інших родів і жанрів літератури. Так, нашу увагу привернуло визначення циклу О. Афоніної: «Авторський цикл – особлива форма індивідуального авторського висловлювання... Вона виникає в певній комунікативній ситуації і переслідує певні комунікативні цілі певного суб'єкта-мовця. Обрані автором заголовки (назва) і послідовність (структура) частин тексту стають формальними знаками його волевиявлення. Ці дві ознаки текстової єдності постають “сигналами” його завершеності. Виникнення цієї естетичної форми є закріпленням “випадкових результатів” загальних тенденцій до об'єднання текстів» [2]. Дослідниця наголошує, що авторський цикл – більш стійке утворення, на відміну, наприклад, від збірника, який вона вважає виключно «фактом видавничої практики». Між тим, вона досліджує цикл і збірник як явища в розвитку та звертає увагу на той факт, що групування й циклізація творів – не тотожні поняття, а «межі тексту завжди можуть бути розсунуті, розширені до нових меж» [2]. Варто звернути увагу на такий аспект у цій позиції: цикл має низку стійких маркерів замкненості, завершеності, однак, за певних ситуацій, може цю завершеність подолати під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників.

Більшість літературознавців звертає увагу на такі ознаки літературного циклу, як-от: жанрова, тематична, сюжетна, персонажна, хронотопічна спільність, єдиний заголовок, наданий самим автором, стійкість тексту в декількох виданнях, текстово-контекстна природа, концептуальна система зв'язків і відносин між складниками, їх закріплена послідовність, спільна ідея, тотожні окремі композиційні властивості тощо. В окремих випадках також наголошується на особливій ролі «скрепів» між складниками, що утворюють ціле, єдності авторської емоції, важливості співрозташування компонентів, принциповості

причиново-наслідкових зв'язків між творами в циклі. Переважна більшість дослідників звертають увагу на генеральну ознаку циклу: він являє собою замкнену систему, до якої входить певна низка елементів, і випадіння одного з них стає для цієї системи руйнівним, адже в такий спосіб нівелюється самахудожня концепція об'єднання окремих творів у сукупну множинність, задана автором.

Більшість цих позицій легко ілюструється на прикладі ліричних циклів, меншою мірою – прозових. Есеїстичні цикли, як свідчить аналіз творів письменників к. ХХ – поч. ХХІ ст., підтверджують ці правилалише частково. Так, порядок творів, запропонований автором, їх послідовність у циклі есе не є принциповими чинниками. Співположення текстів є відносним, система «скрепів», «швів» між ними, а відтак і причиново-наслідковий зв'язок між есеями простежується також не завжди. Умовною ознакою есеїстичної циклізації є її стійкість кожного елемента у структурі: есеї часто компонується довільно, подекуди є різними за стильовими чи іншими ознаками; їх кількість, задіяність у загальній системі не завжди суттєво впливає на вираження панівної ідеї, твори в єдності можуть бути більш чи менш вагомими, в окремих випадках і взаємозамінюваними. Виходячи з цього, можна говорити лише про ієрархічність їх важливості для розкриття ідейного задуму в загальній системі, якою є цикл, однак не про ступінь цієї важливості. На сюжетній єдності в есеїстичному циклі взагалі можнанаголошувати з великою долею умовності: наратив в есе є лише наслідком ментативу або його підставою. Питання ж хронотопічної єдності в такому об'єднанні є дискусійним: автор-есеїст крізь призму презентованої оповідної інстанції може легко пересуватися в часі й просторі не те що в межах циклу, а навіть у межах невеликого твору цілком активно. Тематична єдність також не завжди простежується в циклі есеїв, швидше можна говорити про ідейно-мотивну спільність у цій ситуації. Єдність авторських емоцій в есе – взагалі стороння ознака, адже настрої, стан, система поглядів – надто змінні, динамічні в есе: часто письменник-есеїст про одні й ті ж речі пише враз полярно (взяти хоча б образи Львова, Києва, низки європейських міст у збірках Ю. Андруховича «Дезорієнтація на місцевості» та «Диявол ховається в сирі», котрі зазнали докорінних змін в авторській інтерпретації 1999 року і 2006-го, не кажучи вже про його есеї останніх років).

Натомість присутніми ознаками цілісності есеїстичної циклізації є жанрова повторюваність текстів і спільність заголовкового комплексу, задані автором. Не останню роль тут може відігравати авторська передмова, певні рамкові елементи циклу (найчастіше йдеться про перший чи останній есеї, на які припадає особливий ідейно-смісловий акцент). Усе це наводить на думку про те, що есеїстична циклізація, принаймні у її варіанті к. ХХ-початку ХХІ століття в українській літературі, – це єдність особливого типу, відмінна від ліричної чи прозової спільності. У них, на відміну від есеїстичного об'єднання, узгодженість, акумуляція, синтетичність складників простежується на більш високому рівнях. Есеїстичний цикл більшою мірою відповідає кри-

теріям сумативного утворення, де всі складники компонуються за принципом не скомплікованогосинтезування, а елементарного нанизування. Тут «усунення одного тексту для серії в цілому може виявитися вельми відчутним і все ж не є принциповим: така елімінація не має руйнівного, деструктивного характеру» [12, с. 53]. Так, В. Тюпа, посилаючись на А. Михайлова, дослідника циклів у Й.-В. Гете, окреслює сумативний цикл «як “відкриту множинність” текстів, згуртовану “загальною ідеєю”» [12, 53; 7, 639].

Цикл есе в сучасній українській літературі цілому – не часте явище. Митці все-таки більшою мірою надають перевагу збірці як формі концептуального об'єднання есеїстичних текстів, де «вони[тексти] зазвичай додають у семантичних обертонах, ніби “підіграючи” один одному й витворюючи цікаві й пишні інтелектуально-почуттєві ансамблі» [11, 107]. Проте є окремі зразки й циклічного об'єднання, цікаві механізмами художнього конструювання й варті дослідницької уваги: «“Нова дегенерація”: невдалі спроби тотальної втечі» І. Ципердюка, «Метафізичне красзнавство» І. Бондаря-Терещенка, «Поліптих про Ігоря Костецького» М.Р. Стеха, «Блок НАТО» С. Жадана, «Два есеї про Юрка Гудзя» В. Даниленка тощо.

Нашу увагу привернув авторський цикл «П'ять рецензій» І. Андруссяка, що увійшов до збірки «Дуби і леви» із есеїстичної серії «DeProfundis».

Іван Андруссяк – представник літературної групи «Нова дегенерація», майстер символіко-асоціативного неоромантичного письма, більш відомий читачам за збірками віршів «Поетичний синдром», «Писати мисліте», «Отруєння голосом», «Сад перелітний», «Часниковий сік», «Неможливості мови» тощо. Письменник також є активним дитячим автором, перекладачем, видавцем, критиком тощо. Останнім часом літератор пробує себе в прозі та есеїстиці, наслідком чого стали його збірка новел і повістей «Вургун» і збірки статей та есеїв «Літпроцесія», «Латання німбів» і «Дуби і леви» відповідно.

До книги «Дуби і леви» увійшли есеї І. Андруссяка, різні за тематикою й часом та обставинами написання. Есеї не вирізняються єдністю мотивів, послідовного розвитку «сюжету» в них від твору до твору також не простежується. Більшість із них стосуються літературних та довоколітературних питань, однак є твори й автобіографічні, з виразним художньо-публіцистичним началом, із філософською настановою.

Цикл «П'ять книжок», що став частиною цієї збірки, укладено самим автором після оприлюднення кожного твору з цього об'єднання перед цим. Він сполучує есеї, присвячені художнім творам інших митців, котрі стали предметом спеціальної письменницької обсервації й розмислу. У передмові до циклу автор доволі розмито наголосив на причинах звернення саме до зазначених п'яти художніх творів («з усього, що писалося мені на цю тему протягом останніх кількох років, я волів би залишити тільки ці короткі завваги лише про ці п'ять книжок» [1, 109]). Отже, назва циклу, хай і вкрай лаконічна, некрасномовна, постає його об'єднуючим началом. Цілком імовірно, що письменник може

легко розширити межі цього циклу в будь-який момент, якщо з'явиться новий твір, вартий його критичної й письменницької обсервації, і новий варіант назви циклу виглядатиме, приміром, як «Сім книжок», «Нові п'ять книжок» тощо. Таким чином, сам есеїстичний матеріал авторської циклізації залишає простір для розширення меж і виглядає «відкритою множинністю текстів».

«П'ять книжок» містить есеї І. Ципердюка про збірки «Бермудський трикутник» І. Римарука і «Янголи – не дичина» Т. Григорчука, романи «Стежка вздовж ріки» М. Кіяновської, «Ельза» О. Солов'я і «Музей покинутих секретів» О. Забужко. З п'яти творів тільки перший подрібнено на три підрозділи, кожна його частина – розкриття окремого аспекту таланту І. Римарука. Решта являють собою суцільний потік розмислів з приводу художньої новоз'яви. Усі твори, об'єднані автором, лише зовнішньо тяжіють до рецензії: тут відсутні деталізований розбір стилю, сюжету, композиції, системи персонажів, традиційні для цього літературно-критичного твору, митець лише «прагне знайти домінуючу рису... творчості» [10, 237]. Натомість тут є авторська оцінка прочитаних романів, віршів, пропущення їх крізь власну письменницьку свідомість, опис «відчуттів» художніх творів, близьких по духу авторові, що дозволяє говорити про есеїстичну природу вміщених текстів, адже йдеться виключно про особистісну (письменницьку й читацьку) оцінку літературних новинок, котра переростає в розмисли про те, чого бракує сучасній українській літературі, і про те, яким має бути справжнє елітарне письменство. Наприклад, таким є есеї про книгу М. Кіяновської «Стежка вздовж ріки». Твір, спершу задуманий як літературно-критична рецензія для публіцистичного видання, буквально на очах читача перетворився на есеї, твір розмитої структури, адже аналіз художніх властивостей прози молоді письменниці плавно переріс у відтворення емоційно-експресивних вражень від надрукованого видавництвом «Факт», заґрунтованих на численних асоціаціях, які сам критик назвав описом «цілком реальних фізичних відчуттів» [1, 113] від епічного полотна. Митець спеціально зазначив власну схильність до секвенцій аналізування / медитування, котрі й стають підґрунтям есеїзування [1, 111]. Він, критик, цим самим перетворився на мислителя, обсерватора високої прози, примірявши перед цим маски й профілі читача, редактора, видавця, оглядача, літературознавця, психолога, обравши єдино можливу й правильну, на його думку, форму презентації цієї книги – есеїстичну, де парадоксальність мислення випромінюється асоціативними рядами, а образна емоційність стилю межує з прагматичними настановами задуму написаного. А тому опис прози М. Кіяновської в інтерпретації І. Андрусяка як «тонкої як павутина; часом липкої, мов павутина, часом непомітної, мов павутина» творчості зовсім не видається відстороненим від літературно-критичних опіній.

Інші твори циклу «П'ять книжок» – це також письменницькі ментативи про справжнє мистецтво, високу літературу, працю художника, витоки якої – десь поза раціональними чинниками, як-от у наступному фрагменті: «Саме біль є

сюжетом – і героєм – “Ельзи”. Саме біль є тим, що втратив утоплений у “хаосних перегонах” час. Найбільша біда нашого часу в тому, що хаос є суцільним болем, з яким звикся, якого не відчуваєш у перманентній гонитві, однак він усе ж є й руйнує тебе зсередини, непомітно, – а герой усвідомлює його, – і тому “хворий”, – і тому він “герой” цього часу»[1, 121], – пише І. Андрусак про роман О. Солов’я.

Формальною ознакою цілісності аналізованого циклічного об’єднання є повторюваний від твору до твору акцент пропредметнуунікальність певної реферованої літературної праці, однак явлений щоразу по-різному. Так, роман О. Забужко для есеїста – це «можливість відчитати себе як особистість і себе як час», твір М. Кіяновської – це «сам стиль», роман О. Солов’я названо протистоянням літературі грі. В есеї «Лутаве» Т. Григорчука названо «щонайсправжнісінським поетом», а І. Римарука – поетом форми в однойменному есеї. Проте далі цього маркування автор не йде: ті ж мотиви про унікальність текстів ніяк повторюються, не перегукуються, не корелюються один з одним у контексті циклу як цілого.

Відшукати інші композиційні ознаки есеїстичного циклу як цілісності не видається можливим: тут твори про прозаїків чергуються з творами про поетів, алфавітного чи хронологічного принципу групування й систематизації есеїв (наприклад, виходу самої книги, написання есеїстичної розвідки) також не простежується. Співположення й розташування творів так само не дає підстав для вибудовування певного лінійного зв’язку. Словом, цикл укладено за авторською волею й тільки йому зрозумілою логікою. Можна припустити, що художні пріоритети й смаки для самого автора в сумуванні тут зіграли першорядну роль, адже твори приблизно однакові за обсягом, написані в більш-менш однаковому стилістичному ключі, через що цикл «П’ять книжок» не виділяється чимось з-поміж інших творів збірки «Дуби і леви», хіба що в есеї «Лутаве» про Т. Григорчука авторське «я» більш емоційне, ніж в інших: «Направду, якби я був нервовим чоловіком, то Григорчукова книжка, заки я її читав, через кожну третю-четверту сторінку літала би по хаті й гупалася об стіну під акомпанемент добірної гуцульської лайки, – а тоді я таки вставав би, нагинався за нею й читав далі... Чи багато в нас є книжок, здатних спричиняти аж таку реакцію? На жаль, дуже мало!» [1, 117–118].

Екзогітатор (розповідач, що стає мислителем в есе) у текстах також неоднорідний, адже щоразу постає в нових ролях, удаючись до оцінки праці свого колеги по цеху: це водночас і письменник, який пише про письменника («відчуття, що писати про одного й про іншого є для мене справою вкрай проблематичною»), іприскіпливий літературознавець («одна з ключових проблем сучасного письменства – й українське тут не є винятком – полягає в тому, що воно, попри всі докладені протягом останніх десятиліть зусилля, так і не могло виробити єдиної оптимальної стилістики для художнього відображення часу, в якому ми тепер живемо»), і критик («у нас напрочуд рідко трапляються настіль-

ки *стилістично витончені* книжки прози»), і звичайний читач («і мурашки тут, до речі, теж не випадкові»). Усе це наводить на думку про образ автора як про розмиту субстанцію, яку не можна звести до єдиної іпостасі, відтак говорити про єдність авторської емоції (В. Сапогов) чи лінійність викладу авторської позиції (О. Разумовська) наразі не видається, як і неможливо доводити цьому випадку наявність «скрепів», перегук «сміслів, що виникають на межі окремих творів» (М. Дарвін). Натомість цілком можна вести розмову про жанрову і дискурсивну близькість творів, самостійний характер кожного з них, що входить до суми (Л. Ляпіна), єднальне начало у вигляді невеликої авторської передмови до об'єднання, її назви, яка циклізує всі п'ять есеїв «Поет форми», «Сугестії», «Лутаве», «Навіщо “Ельза”» й «...Дожити до власного імені». Усі ці аспекти дозволяють стверджувати про цикл «П'ять книжок» Івана Андрусяка як про сполучення за зовнішніми (назва, жанр, автор), а не за внутрішніми (причиново-наслідковий зв'язок між компонентами, лінійність розвитку художньої ідеї, неподільність мотивно-образного комплексу) чинниками. Це цілісність, яка є умовною, адже формується у системі художніх координат апіорі розімкненої системи, де між елементами можливі лише опосередковані семантичні зв'язки, і тому ця система координат є легкозмінною, легкозамінюваною. Єднальними субстанціями в цьому випадку виступають і автор, і читач одночасно. Автор пропонує свій варіант системи, читач же, у свою чергу, сам визначає ієрархічність елементів у ній на власний розсуд, адже такою є сама природа мовленевої практики есе, де читач є активним учасником процесу співмислення.

Отже, есеїстичний цикл у сучасному письменстві – це умовне цілісне утворення, адже не в усьому підпорядковується суворим законам художньої єдності, наявних, наприклад, у ліриці й епосі. Це множинність, яка має відкритий характер, адже утворена за законами, здатними у будь-яку мить перерости власні межі за певних обставин.

Список використаної літератури

1. Андрусак І. Дуби і леви: статті та есеї / І. Андрусак. – К.: Грані-Т, 2011. – 168 с.
2. Афонина Е. К определению понятий «цикл» и «циклизация» [Электронный ресурс] / Е. Афонина. – Режим доступа: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=15751>
3. Барковская Н. Книга стихов как теоретическая проблема / Н. Барковская, У. Верина, Л. Гутрина // Филологический класс. – 2014. – № 1 (36). – С. 20–30.
4. Баскакова Е. Лирический цикл: теоретический аспект изучения / Е. Баскакова, С. Галян // Научный диалог: Филология, Культурология, Искусствоведение. Сборник научных трудов по материалам VIII международной научно-практической конференции 26.22.2017 г. – М.: ЦНК МНИФ «Общественная наука», 2017. – С. 8–13.
5. Белоусова О. Поэтика цикла и книги в современном литературоведении / О. Белоусова, О. Дашевская // Вестник Томского государственного университета. – 2014. – № 389. – С. 6–14.
6. Кузьменко В. Словник літературознавчих термінів / В. Кузьменко. – К.: Український письменник, 1997. – С. 215–216.
7. Михайлов А. В. «Западно-восточный диван» Гете: смысл и форма // Гете И. В. Западно-восточный диван. – М.: Наука, 1988. – С. 639.

8. Пепеляева Е. Исследовательская циклизация лирики как теоретическая проблема / Е. Пепеляева // Вестник Пермского университета. – 2012. – Вып. 2 (18). – С. 174–180.
9. Родик К. Атестат зрілості [Електронний ресурс] / К. Родик // Україна молода. – 2009. – № 13. – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1334/164/47042/>
10. Сварич Н. Жанрові моделі есеїстики Івана Андруссяка (на матеріалі збірки «Дуби і леви») / Н. Сварич// Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. – Вип. 4.13 (104). – С. 236–241.
11. Соловей О. Оргазм і відчай: Випадок Степана Процюка (Пролегомени до вивчення творчості) / О. Соловей. – Вінниця: Простір Літератури, 2017. – 136 с.
12. Тюпа В. Градация текстовых ансамблей / В. Тюпа // Европейский лирический цикл. Материалы международной научной конференции, 15-17 ноября 2001 г. – М. : Российский государственный университет, 2003.– С. 50–63.

Шевченко Т. М.

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
кафедра украинской литературы
shtn75@ukr.net

**ЭССЕИСТИЧЕСКИЙ ЦИКЛ КАК УСЛОВНАЯ ЦЕЛОСТНОСТЬ
(«ПЯТЬ КНИЖЕК» И. АНДРУСЯКА)**

В статье речь идет о факторах эссеистической циклизации. Акцентировано внимание на своеобразии эссеистического цикла в сравнении с лирическим и прозаическим. Проанализирован цикл «Пять книжек» И. Андруссяка и сделаны выводы об условном характере этого объединения, образованного по принципу нанизывания, а не синтезирования. Отмечен открытый характер эссеистического цикла как системы, как множественности, способной перерастать собственные границы при определенных обстоятельствах.

Ключевые слова: цикл, сборник, эссе, объединение, множественность, И. Андруссяк.

Shevchenko T. N.

Odessa I. I. Mechnikov National University,
department of Ukrainian Literature
shtn75@ukr.net

**ESSAY AS A CONDITIONAL INTEGRITY
(“FIVE BOOKS” BY I. ANDRUSYAK)**

The following article is about reasons for essay cyclization. Attention is paid to the uniqueness of essay cycle in comparison with lyrical and prose cycles.

I. Andrusyuk's “Five Books” cycle is analyzed and conclusions are made about the conditional nature of this integrity, created by the principle of string-like arrangement,

not synthesize. Emphasis is made on the fact that cycle is arranged based on the author's will, thus its logic is clear only to him. Assumption is made that artistic priorities and tastes for the author in the state of sadness play a crucial role, because works are relatively similar in size, are written in a generally similar style. As a result, the cycle "Five books" does not differ a lot from other works in the compilation "Oak trees and lions". Narrator that becomes a meditator in essay cycle is also inhomogeneous, because each new time he appears in new roles and gives different assessments to his colleague. He combines the role of writer, critic, artist, common reader etc.

Open nature of essay is cyclical high lighted through hit multiplicity which can grow beyond its borders under certain conditions. It is an integrity, which is conditional, because it is formed in the system of artistic coordinates which is broken itself, since its elements may only have indirect semantic links. Therefore, this system of coordinates is flexible, easily replaceable, easily changeable. In this case both the author and the reader serve as links. The author proposes his own version of the system, while the readers themselves decide on the hierarchy of elements in it, based on their own system of values.

Key words: *cycle, compilation, essay, integrity, multiplicity, I. Andrusyak.*

References

1. Andrusiak I. (2011) Duby i levy: staty ta eseji [Oaks and lions. Articles and essays], Kyiv, Hrani-T [in Ukrainian]
2. Afonyna E. K opredeleniyu poniaty 'tsykl' y 'tsyklyzatsiya [To the definition of 'cycle' and 'cyclization'], available at: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=15751> [in Russian]
3. Barkovskaia N., U. Veryna, L. Hutryna (2014) Knyha stykhov kak teoreticheskaia problema [A book of poems as a theoretical problem], [in:] Fylolohicheskyi klass, no. 1 (36), pp. 20–30 [in Russian]
4. Baskakova E., S. Halian (2017) Lyrycheskyi tsykl: teoreticheskyi aspekt yzucheniya [Lyric cycle: the theoretical aspect of the study], [in:] Nauchnyi dyaloh: Fylolohiya, Kulturolohiya, Yskusstvovedeniye. Sbornyk nauchnykh trudov po materylam VIII mezhdunarodnoi nauchno-praktycheskoi konferentsyy 26.22.2017 [Scientific dialogue: Philology, Cultural Studies, Art. Collection of scientific papers on materials of the VIIth International Scientific and Practical Conference 26.22.2017], Moscow, Ts NKMNYF 'Obshchestvennaia nauka', pp. 8–13 (in Russian)
5. Belousova O., O. Dashevskaya (2014) Poetyka tsykla y knyhy v sovremennom lyteraturovedenyy [Poetics of the cycle and book in modern literary criticism], [in:] Vestnyk Tomskoho gosudarstvennogo unyversyteta, no 389, pp. 6–14 (in Russian)
6. Kuzmenko V. (1997) Slovnnyk literaturoznachnykh terminiv [Dictionary of Literary Terms], Kyiv, Ukrainskyi pysmennyk, pp. 215–216 (in Ukrainian)
7. Mykhailov A. V. (1988) Zapadno-vostochnyi divan Goethe: smysl y forma [Goethe's Western-Eastern Sofa: idea and form], [in:] Zapadno-vostochnyi divan, Moscow, Nauka [in Russian]
8. Pepeliaeva E. (2012) Issledovatel'skaya tsyklyzatsiya lyryky kak teoreticheskaia problema [Research cyclization of lyrics as a theoretical problem], [in:] Vestnyk Permskoho unyversyteta, issue 2 (18), pp. 174–180 [in Russian]
9. Rodyk K. (2009) Atestat zrilosti [Maturity certificate], [in:] Ukraina moloda [Young Ukraine], no 13, available at: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1334/164/47042/> [in Ukrainian]
10. Svarych N. Zhanrovi modeli eseistyky Ivana Andrusiaka (namaterialy z birky «Duby i levy»)

[Genre models of Ivan Andrusiak's essays (based on the essay compilation «Oaks and lions»), [in:] Naukovyi visnyk MDU imeni V.O. Sukhomlynskoho, issue 4.13 (104), pp. 236–241 [in Ukrainian]

11. Solovei O. (2017) Orgazm i vidchai: Vypadok Stepana Protsiuka (Prolegomeny do vyvchennia tvorchosty) [Orgasm and despair: the case of Stepan Protsiuk (Prolegomen to text study)], Vinnytsa, Prostir Literatury [in Ukrainian]
12. Tiupa V. (2003) Hradatsyia tekstovykh ansamblei [Gradation of text ensembles] [in:] Evropeiskyi lyrycheskyi tsykl. Materialy mezhdunarodnoi nauchnoi konferentsyy [European lyrical cycle. Materials of international scientific conference], Nov. 15-17, Moscow, Russian State University, pp. 50–63 [in Russian]

Статтю подано до редколегії 17 вересня 2018 р